

PUBLIKACJE ZA ROK 2003

(OPRAC. TOMASZ RATAJCZAK, MARCIN WITKOWSKI)

1. **Bujak A., *Mała ojczyzna Jana Pawła II: 25 lat pontyfikatu*, komp. graf. i red. L. Sosnowski, Biały Kruk, Kraków 2003, 117 [3] s., il. kolor. oprawa twarda, 31 cm**

Album składa się ze zdjęć archiwalnych, udostępnionych autorom przez ówczesne muzeum Jana Pawła II w Wadowicach¹ oraz wykonanych współcześnie przez znanego fotografa Adama Bujaka. Te ostatnie przedstawiają papieskie wizyty w rodzinnym mieście, kościół z obrazem Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, a także współczesny obraz Wadowic. Wśród zdjęć ze zbiorów muzealnych znalazły się fotografie unikalne, przedstawiające m.in. Wojtyłę występującego w szkolnych przedstawieniach. Bogatej szacie graficznej towarzyszy także rys historyczny miasta.

Publikacja została wydana przez krakowską oficynę Biały Kruk w języku polskim, angielskim i niemieckim. Konsultacji merytorycznej udzieliła s. Magdalena Strzelecka CFSN, nazaretanka, długoletnia opiekunka i gospodarz papieskiego muzeum, która podzieliła się także z autorami albumu wspomnieniami związanymi z postacią wielkiego wadowiczana.

2. **Czaicka E., *Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie. Ziemia Wadowicka na kulturowym tle Małopolski. Program edukacji regionalnej w zakresie języka polskiego w szkole średniej*, w: *Małopolska: regiony, regionalizmy, małe ojczyzny*, t. 6, red. E. Chudziński, S. Gawor, W. Pilarczyk, Małopolski Związek Regionalnych Towarzystw Kultury, Kraków 2004, s. 263-269. oprawa miękka, 24 cm**

Opracowany i wdrożony przez nauczycielkę języka polskiego Ewę Czaicką program edukacji regionalnej był pierwszym etapem projektu dydaktyczno-wychowawczego, w który zaangażowało się kilkusobowe grono pedagogów z ówczesnego Zespołu Szkół nr 3 im. ks. prof. Józefa Tischnera w Wadowicach².

Ta ścieżka edukacyjna ma charakter międzyprzedmiotowy, jest próbą spojrzenia na naszą małą ojczyznę w sposób całościowy. Będzie ją można realizować w całości przez nauczycieli, którzy czuć się będą merytorycznie przygotowani lub w wybranych

¹ Obecnie: Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach.

² Obecnie: Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 im. ks. prof. J. Tischnera w Wadowicach.

częściach włączać do programów poszczególnych przedmiotów czy zajęć wychowawczych. [- -]

Program, który przygotowałam, jest owocem mojej miłości do Ziemi Wadowickiej – mojej ojczyzny. Od wielu lat, to znaczy od początku mojej nauczycielskiej pracy staram się zaszczerpić w moich uczniach i wychowankach dumę z przynależności do tej ziemi. Aby tego dokonać, muszę się starać, aby wiedzieli wiele o jej historii, tradycjach, dorobku kulturowym, wspaniałych jej synach i córkach, aby zachwycili się pięknem krajobrazu. Każdego roku rozpoczynam nauczanie w nowej klasie od poznania Wadowic, Kalwarii, Lanckorony, Leskowca, a potem ruszam z nimi wiele razy na podbój Krakowa.

(Z artykułu Ewy Czaickiej³)

3. **Gedl-Pieprzycza I., Wartości społeczne w działalności wadowickiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, w: Społeczny wymiar sportu, red. Z. Dziubiński, Salezjańska Organizacja Sportowa Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2003, s. 458-465.**

oprawa miękka, 24 cm

W swoim artykule autorka zwróciła uwagę nie tylko na propagowanie wartości społecznych przez wadowickiego „Sokoła”, ale przedstawiła także działalność gniazda w okresie transformacji ustrojowej.

4. **Glazik A., Świat wierzeń i fantazji w rzeźbie zamknięty. Twórczość Jędrzeja Wowry (1864-1937), Wadowickie Centrum Kultury im. Marcina Wadowity, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2003, 102 [16] s., tabl. kolor., il.**

oprawa miękka, 21 cm

Jędrzej Wowro, „klasyk polskiej rzeźby ludowej”, uważany jest za jednego z najwybitniejszych twórców ludowych, ostatniego „prawdziwego” świątkarza. Swoje prace tworzył w oparciu o tradycyjne wzory i schematy ikonograficzne, przetwarzając je jednak we własnej konwencji artystycznej. Był artystą o niezwykle interesującej twórczości i osobowości, nie znajduje to jednak pełnego odzwierciedlenia w literaturze. Popularny w okresie międzywojennym, o czym świadczą liczne wzmianki prasowe i udział w wystawach, został później jakby nieco zapomniany. Wbrew ogólnemu przekonaniu o ogromnej wartości dzieł Wowry, nie podjęto dotąd próby zebrania i opracowania całości dostępnych materiałów, jak również przeprowadzenia głębszej analizy jego prac.

(Ze Wstępu)

---

³ E. Czaicka, *Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie. Ziemia Wadowicka na kulturowym tle Małopolski. Program edukacji regionalnej w zakresie języka polskiego w szkole średniej*, w: *Małopolska: regiony, regionalizmy, małe ojczyzny*, t. 6, red. E. Chudziński, S. Gawor, W. Pilarczyk, Małopolski Związek Regionalnych Towarzystw Kultury, Kraków 2004, s. 263-264.

Publikacja zawiera katalog 198 prac artysty (świętków, kapliczek i kościółków, rzeźb figuralnych o tematyce świeckiej, świeczników, słynnych wowrowych ptaszków i gałązek z kwiatkami oraz drzeworytów), obszerną bibliografię oraz indeks osobowy. Praca powstała w Zakładzie Historii Sztuki Nowoczesnej na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

5. **Gil Cz. OCD, *Karmelici Bosi w Wadowicach*, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków 2003, 254 [8] s., il., tablice kolor.⁴**

oprawa miękka, 21 cm

Zarówno klasztor, jak Niższe Seminarium, niezależnie od motywów osobistych, zasługują na uwagę historyka. Niższe Seminarium, dostarczając przez prawie sto lat kandydatów do życia zakonnego, przyczyniło się do odrodzenia i następnie rozwoju zakonu na ziemiach polskich. Klasztor przez pierwsze pół wieku swego istnienia był domem formacyjnym dla kleryków, przede wszystkim jednak od ponad stu lat jest ważnym ośrodkiem życia religijnego dla Wadowic i okolicy.

(Ze Wstępu)

6. **Gil J., *Bazylika Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny w Wadowicach, Parafia Ofiarowania NMP w Wadowicach*, Wydawnictwo Grafikon, Wadowice 2003, 28 s., il.**

oprawa miękka, 21 cm

7. ***Informator kulturalno-turystyczny Powiatu Wadowickiego*, red. R. Stuglik, M. Kręcioch, tł. E. Akers, E. Kućma, Starostwo Powiatowe w Wadowicach, Wydawnictwo Grafikon, Wadowice 2003, 64 s., il. kolor., mapa**

oprawa miękka, 21 cm

Bogato ilustrowany przewodnik po powiecie i wchodzących w jego skład gminach: Andrychów, Brzeźnica, Kalwaria Zebrzydowska, Lanckorona, Mucharz, Spytkowice, Stryszów, Tomice, Wadowice i Wieprz. Autorzy opisali każdą z gmin ze szczególnym uwzględnieniem położenia geograficznego, walorów turystycznych oraz zabytków architektury sakralnej, budownictwa obronnego i rezydencjonalnego. W tłumaczonej na język angielski publikacji znalazły się ponadto informacje o restauracjach, bazie noclegowej, urzędach oraz instytucjach kultury.

⁴ W 2010 r. ukazało się wydanie II tej publikacji (por. *Publikacje za lata 2010-2012*, oprac. M. Witkowski, „Wadoviana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 2012, nr 15, s. 199).

8. Kwiatkowska H., *Wielki Kolega*, Wydawnictwo Kwadrat, Kraków 2003, 160 s., il. oprawa miękka, 23 cm

Pierwsze wydanie wspomnień Haliny Kwiatkowskiej, poświęconych znajomości z Karolem Wojtyłą⁵. Autorka, aktorka teatralna i artystka kabaretowa, opisała swoje relacje z *Wielkim Kolegą* zarówno w latach szkolnych, spędzonych przed wojną w Wadowicach, jak i późniejsze spotkania z nim w Krakowie, zakopiańskiej „Księżówce” i Castel Gandolfo.

9. Makówka A., *Zarys historii wychowania fizycznego, sportu, rekreacji i turystyki w Zespole Szkół im. Komisji Edukacji Narodowej w Kalwarii Zebrzydowskiej*, w: *Miscellanea z dziejów kultury fizycznej*, red. A. Nowakowski, S. Zaborniak, „*Studia i szkice z historii kultury fizycznej*”, nr 1, Rzeszów 2003, s. 83-89.

W latach 1897-1939 rozwój szkolnego wf. w szkole był ściśle związany z powstaniem i działalnością miejscowego „Sokoła”. Uczniowie korzystali bowiem z bazy materialnej „Sokoła”, gdyż szkoła nie posiadała własnej sali gimnastycznej. Dużą rolę w rozwoju uczniowskiego sportu odegrało powstanie w 1923 r. klubu sportowego „Kalwarianka”. Po II wojnie światowej szkolne wychowanie fizyczne borykało się z trudnościami do roku 1963. W tym roku oddano do użytku salę gimnastyczną. Po roku 1975 widoczny był stopniowy, lecz systematyczny rozwój wf. Zakupiono niezbędny sprzęt sportowy oraz postarano się o wysoko kwalifikowaną kadrę nauczycieli tego przedmiotu (magistrów i licencjatów wychowania fizycznego).

[-] należy stwierdzić, że wychowanie fizyczne, sport, rekreacja i turystyka, były zawsze ważnymi dziedzinami w działalności szkoły na wszystkich etapach jej rozwoju. Sport rozszerzał zasięg oddziaływania na społeczność szkolną, zyskując na popularności. Integrował młodszych i starszych, będąc odskocznią od monotonii życia codziennego. (Z artykułu Agaty Makówki⁶)

10. Maliński M., *Jan Paweł Wielki. Historia Wielkiego Papieża opowiedziana przez jego długoletniego przyjaciela*, Wydawnictwo M, Kraków 2003, 155 s., il., kolor. oprawa miękka, 19 cm

Książka ks. Mieczysława Malińskiego, długoletniego przyjaciela Karola Wojtyły, jest zwięzłą i syntetyczną opowieścią o najważniejszych wydarzeniach z życia papieża.

---

⁵ W 2006 r. ukazało się wydanie III tej publikacji (por. *Publikacje za rok 2006*, oprac. M. Maślona, „Wadowiana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 2016, nr 19, s. 240).

⁶ A. Makówka, *Zarys historii wychowania fizycznego, sportu, rekreacji i turystyki w Zespole Szkół im. Komisji Edukacji Narodowej w Kalwarii Zebrzydowskiej*, w: *Miscellanea z dziejów kultury fizycznej*, red. A. Nowakowski, S. Zaborniak, „*Studia i szkice z historii kultury fizycznej*”, nr 1, Rzeszów 2003, s. 88-89.

Napisana w formie pytań i odpowiedzi jest próbą podsumowania dwudziestu pięciu lat wielkiego pontyfikatu.

- 11. Matuszczyk A. *Beskid Średni: Pasma Koskowej Góry, Pasma Pewelskie, Żurawnica, Solniska, Lasek, Oddział PTTK „Ziemie Wadowickiej” w Wadowicach*, Wydawnictwo Grafikon, Wadowice 2003, 160 s., [32] s. tabl. kolor., fot., mapy, rys.**

oprawa miękka, 17 cm

Beskid Średni to kolejny po Beskidzie Małym teren, o którym pamięć od szeregu lat staram się przywracać i ugruntowywać w turystycznej społeczności. Niestety, nasi wielcy górcy przewodnikopisarze zawsze dosyć pobieżnie zwykli traktować tak okolice, jak Pasma Koskowej Góry czy Pasma Pewelskie w Beskidzie Średnim, nawołując co gorsza do określania całego tego terenu pod nazwą Beskidu Makowskiego. Te niefortunne tendencje oraz braki w fachowej literaturze (za którymi postępowała podobna sytuacja w turystycznej kartografii Beskidu Średniego) wciąż przekładają się na zbyt małe zainteresowanie tą częścią Beskidów Zachodnich.

Zarówno wśród geografów, jak i doświadczonych górolazów do dziś istnieją zasadnicze różnice poglądów co do rzeczywistego obszaru, jakim powinno się określać Beskid Średni. Jako przykłady podać tu można zakwalifikowania (lub nie) do Beskidu Średniego – masywu Jaroszewickiej Góry, Pasma Żurawnicy z Lipską Górą, okolic Solnisk wraz z masywem Lasku i Koszarawskim Groniem, czy też najdalej na zachód wysuniętych (w bezpośrednim sąsiedztwie Kotliny Żywieckiej) rubieży Pasma Pewelskiego. [- -]

Na łamach niniejszej książki pragnę dołożyć także swoją małą cegiełkę do dzieła nazewnictwej dyskusji. Jednak zasadniczym celem przewodnika powinna stać się podróż sentymentalna po wciąż mało turystom znanych terenach Beskidu Średniego.

(Ze Wstępu)

- 12. *Moje miasto Wadowice. XXV lat pontyfikatu Jana Pawła II*, oprac. J. Jędrygas, tł. ang. K. Lenik, Z. Górski, oprac. graf. J. Górczyńska, Voyage, Wydawnictwo Grafikon, Wadowice 2003, 95 [1] s., il.**

oprawa miękka, 17 cm

Wydana z okazji ćwierćwiecza pontyfikatu Jana Pawła II publikacja to przewodnik po najważniejszych miejscach związanych z młodością Karola Wojtyły. Autor opisał w niej Jego dom rodzinny przy ul. Kościelnej 7, kościół parafialny (Bazylikę Mniejszą pw. Ofiarowania Najświętszej Marii Panny), dawną szkołę powszechną, mieszczącą się w budynku magistratu, wadowickie gimnazjum, klasztory ojców karmelitów i sióstr nazaretanek oraz pallotyńskie Collegium Marianum na Kopcu.

Wśród obiektów znalazł się także kościół św. Piotra Apostoła – poświęcone przez Jana Pawła II podczas jego pielgrzymki do rodzinnego miasta 14 sierpnia 1991 r. wotum wdzięczności za ocalenie życia w zamachu z 1981 r. Teksty bogate są w papieskie cytaty związane z opisywanymi miejscami. Dwujęzyczną publikację (tekst tłumaczony jest na język angielski) otwiera rys historyczny Wadowic.

Książka powstała we współpracy z Urzędem Miasta Wadowice oraz dzięki wsparciu Zakładów Przemysłu Cukierniczego „Skawa”.

- 13. *Kronika życia i pontyfikatu – Karol Wojtyła – Jan Paweł II*, tekst A. Nowak, red. J. Chłap-Nowakowa, Wydawnictwo Kluszczyński, Kraków 2003, 320 s., il. kolor., portr., mapa.
oprawa twarda, 29 cm**

Ujęta w datach, opisana i bogato zilustrowana fotografiami historia życia i pontyfikatu Karola Wojtyły – Jana Pawła II.

Publikacja zawiera bibliografię oraz indeks nazwisk.

- 14. Nowakowski A., *Zarys dziejów Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Kętach w latach 1901-1947*, Wydawnictwo Grafikon, Wadowice 2003, 70 s., tab., bibl.
oprawa miękka, 21 cm**

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” wywarło wpływ na kształtowanie oblicza małego, prowincjonalnego miasteczka, jakim były Kęty. Jego działacze w swoich staraniach na rzecz wychowania fizycznego traktowali sport jako środek do osiągnięcia celu, którym było modelowanie ideału wychowawczego człowieka. Poza upowszechnieniem sportu oraz propagowaniem różnych dyscyplin sportowych, kęckiemu gniazdu przypisywano duże zasługi w krzewieniu szeroko rozumianej oświaty. W jego działalności społecznej i kulturalnej wyrażał się narodowo-patriotyczny charakter organizacji sokolej. Przed I wojną światową statut gniazda sokolego w Kętach był statutem wzorcowym dla innych gniazd zachodniej Galicji. [- -]

Na uwagę zasługuje ponadto fakt, że „Sokół” w Kętach stosunkowo długo po II wojnie światowej opierał się zakusom totalitarnej władzy, prowadząc jeszcze w roku 1946 normalną działalność statutową. Zaś kontynuatorem dzieła „Sokoła”, po jego formalnym rozwiązaniu przez władze w roku 1947, choć pod zmienioną nazwą, było kęckie „Koło Dramatyczne” prowadzące normalną działalność w latach 1947-1951. Te fakty świadczą o niedocenianym dotychczas dynamizmie i uporze, a nawet niezłomności części przedstawicieli miejscowej inteligencji i innych środowisk opiniotwórczych w Kętach.

(Z Podsumowania)

Publikacja zawiera bibliografię.

15. Nowakowski A., Stysło D., *Zarys dziejów „Sokoła” w Andrychowie (1903-1939)*, Wydawnictwo Grafikon, Wadowice 2003, 27 s.

oprawa miękka, 21 cm

Na początku XX wieku dokonały się wielorakie i doniosłe przemiany w różnych dziedzinach życia społecznego i kulturalnego Andrychowa. Sport był z pewnością jednym z elementów przeobrażeń społeczno-ekonomicznych. Sprzyjał on upowszechnieniu przede wszystkim wśród młodych ważkich wartości, takich jak wspólnota, solidarność, wytrwałość, dyscyplina społeczna czy lojalność. Na kształtowanie oblicza małego, prowincjonalnego miasteczka duży wpływ posiadało niewątpliwie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”.

Z przedstawionego krótkiego przeglądu dziejów sokolstwa andrychowskiego wynika jednak, że jego rozwój przebiegał powoli i napotykał na piętrzące się przeszkody (jak choćby w przypadku budowy sokolni). Podstawowa baza członkowska, wywodząca się głównie z mieszczaństwa i inteligencji, nie była w stanie zaspokoić priorytetowych potrzeb społeczeństwa, dla którego nie tylko sport, ale również nauka była zupełnie zbędnym „luksusem”. Pomimo tych uwarunkowań, istnienie i działalność gniazda „Sokoła” w Andrychowie wywarło pewien wpływ na życie rodzinne, towarzyskie i publiczne miasta. Towarzystwo integrowało społeczeństwo, proponowało rozrywkę. Spotykało się z dużym zainteresowaniem andrychowian, gdyż przerywało monotonię codziennego życia [-].

(Z Podsumowania)

Publikacja zawiera bibliografię.

16. Ormanty A., *Rozwój samorządu terytorialnego w regionie wadowickim*, Wydawnictwo Calvarianum, Kalwaria Zebrzydowska – Kraków 2003, 216 s., bibl.

oprawa miękka, 20 cm

Publikacja doktoratu, który został obroniony w 2002 r. na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym Akademii Rolniczej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Rolniczy). Augustyn Ormanty, przez kilka kadencji pełniący funkcję burmistrza Kalwarii Zebrzydowskiej, jest autorem licznych publikacji z dziedziny samorządności, historii oraz współczesności ziemi wadowickiej.

17. Paluchowska E., *Ziemia Wadowicka na kulturowym tle Małopolski. Program edukacji regionalnej w zakresie geografii w szkole średniej*, w: *Małopolska: regiony, regionalizmy, małe ojczyzny*, t. 6, red. E. Chudziński, S. Gawor, W. Pilarczyk, Małopolski Związek Regionalnych Towarzystw Kultury, Kraków 2004, s. 270-272.

oprawa miękka, 24 cm

Autorka, nauczycielka geografii w Zespole Szkół nr 3 im. ks. prof. Józefa Tisch-

nera w Wadowicach⁷, przedstawiła w artykule zarys programu edukacji regionalnej w zakresie nauczanego przez siebie przedmiotu. Program realizowany był przez szkołę w ramach interdyscyplinarnego projektu dydaktyczno-wychowawczego.

- 18. *Pielgrzymki polskie. Kronika podróży papieskich do ojczyzny 1979-2002*, sł. Jan Paweł II, fot. A. Bujak, komp. graf. i red. L. Sosnowski, Biały Kruk, Kraków 2003, 319 [1] s., il. kolor.**

oprawa twarda, 31 cm

Starannie wydany album zawiera ponad 400 zdjęć i kilkaset cytatów oraz fragmentów papieskich homilii wygłoszonych przez Jana Pawła II podczas jego pielgrzymek do Ojczyzny.

- 19. Rossa Z., *Wiersze dla taty i mamy*, Wulkan Publishing, Wydawnictwo Grafikon, Wadowice 2003, 61 [3] s., il. kolor.**

oprawa miękka, 17 cm

Zbigniew Rossa, autor wydanego w Wadowicach zbioru poezji *Wiersze dla taty i mamy*, zadebiutował w 1981 r. w tygodniku „Głos Nowej Huty”, a pierwszy tomik jego wierszy (*Wiersze rodzinne*) ukazał się dwa lata później w wydawnictwie Śląsk. Zbiór poezji pt. *Autoportret* (wyd. 1999 r.), który autor zadedykował [- -] *zwierzętom, które we mnie siedzą* [- -] opublikował ponownie w roku 2005 wadowicki Grafikon.

W 1997 r. Z. Rossa zaczął tworzyć instalacje przestrzenne, które sam nazwał „poezją przestrzenną”. Można je spotkać nie tylko w kraju, ale także w Hiszpanii, Francji i USA.

Tomik *Wiersze dla taty i mamy* ilustrowany jest obrazami Stanisława Zielińskiego.

- 20. *Obrazy Sacrum w sztuce: wystawa zorganizowana w ramach Konfrontacji Artystycznych „Sacrum w sztuce”*, t. XXII Biblioteka Zbiorów Historycznych im. M. Wadowity, Muzeum Miejskie w Wadowicach, Wadowice 2003, [24] s., fot.⁸**

oprawa miękka, 20 cm

- 21. Satława J., *Edukacja regionalna w zakresie przedmiotów ekonomicznych w szkole średniej w zakresie geografii w szkole średniej*, w: *Małopolska: regiony, regionalizmy, małe ojczyzny*, t. 6, red. E. Chudziński, S. Gawor, W. Pi-**

---

⁷ Zob. przypis 2.

⁸ *Wystawy Wadowickiego Centrum Kultury*, „Wadowiana. Przegląd historyczno-kulturalny”, 2004, nr 8, s. 124, 126.

larczyk, Małopolski Związek Regionalnych Towarzystw Kultury, Kraków 2004, s. 273-274.

oprawa miękka, 24 cm

Kształtowanie postaw regionalizmu, uniwersalizmu powinno zacząć się w domu rodzinnym, ale również niepoślednie miejsce w edukacji musi mieć szkoła. Stąd pomysł opracowania i wdrożenia ścieżki edukacji pt. Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie: Ziemia Wadowicka na kulturalnym tle Małopolski w Zespole Szkół Zawodowych przez polonistkę Ewę Czaicką uznałam za bardzo ciekawy. Ja w swojej pracy pedagogicznej, chcąc uczniów zainteresować nauczaniem przedmiotem i łącząc teorię z praktyką, organizuję różnorodne wycieczki przedmiotowe do zakładów produkcyjnych, na wystawy i targi, a także do muzeów na terenie miasta, powiatu i województwa. [- -] uważam, że jest to atrakcyjna forma przekazywania uczniom wiedzy o regionie, uczy ich samodzielności, twórczego, obiektywnego myślenia, a także kształtuje postawy silnego uczuciowego związku z regionem – jego osiągnięciami gospodarczymi, tradycją i nowoczesnością.

(Z artykułu Jolanty Satławy⁹)

22. Świąty Babiej Góry, red. D. Ptaszycka-Jackowska, Wydawnictwo Grafikon, Zawoja 2005, wyd. II popr. i uzup., 319 [1] s., il. kolor.

oprawa twarda, 26 cm

Jest „Królową Beskidów” przede wszystkim dzięki jej potężnemu, izolowanemu w krajobrazie masywowi, najwyższemu w całych polskich Beskidach. Babia Góra króluje na granicy między dwoma wielkimi zlewiskami mórz Bałtyckiego i Czarnego, ponieważ jej grzbietem biegnie główny wododział europejski. Tak więc babiogórskie źródła zaopatrują potoki spływające po jej zboczach w zupełnie różnych kierunkach. Często jej wierzchołek, a nawet cały masyw spowity jest w chmurach i mgłach, smagany wichrami i śniegiem. Stąd wynika jej druga nazwa „Matka Niepogód”.

Patrząc na Babią Górę z daleka, odwiedzając ją i wspinając się na jej szczytową grań, poznajemy różne świąty Babiej Góry. Przede wszystkim świat babiogórskiej przyrody, a w nim świat roślin i świat zwierząt, nierozzerwalnie związany ze światem przyrody nieożywionej. Całość współtworzy niezapomniany krajobraz tej góry, ale równocześnie pozwala podziwiać związki krajobrazowe z otaczającym światem dolin, kotlin i wzniesień, a przede wszystkim z widzianym w oddali łańcuchem Tatr.

(Z Przedmowy)

⁹ J. Satława, *Edukacja regionalna w zakresie przedmiotów ekonomicznych w szkole średniej w zakresie geografii w szkole średniej*, w: *Małopolska, op. cit.*, s. 273-274.

- 23. Wadowice. Miasto rodzinne Jana Pawła II. The town of John Paul II, red. J. Jędrygas, tł. ang. K. Lenik, Wydawnictwo Grafikon, Wadowice 2003, 23 [1] s., fot., mapa
oprawa miękka, 20 cm**

Folder zredagowany przez Janusza Jędrygasa, zmarłego w 2018 r. przewodnika beskidzkiego i tatrzańskiego, jest kompendium wiedzy o rodzinnym mieście Jana Pawła II. Obok krótkiej historii Wadowic zawiera opis najważniejszych miejsc zwiedzanych przez turystów: muzeum domu rodzinnego Jana Pawła II, Bazyliki Mniejszej pw. Ofiarowania Najświętszej Marii Panny, klasztorów sióstr nazaretanek i ojców karmelitów bosych oraz wadowickiego gimnazjum i kościoła pw. Świętego Piotra Apostoła. W tłumaczonej na język angielski publikacji znalazł się szczegółowy plan miasta oraz najważniejsze informacje o urzędach i instytucjach, restauracjach, kawiarniach, bazie noclegowej i bankach.

- 24. Wyroba E., Wadowice. Moje miasto. Historia inna niż wszystkie, nakładem autora, Wadowice 2003, 92 s., il. fot.¹⁰
oprawa twarda, 32 cm**

Na kartach książki autor przedstawił dzieje Wadowic poczynając od pierwszych wzmianek o mieście do czasów współczesnych. Pierwsze siedem rozdziałów powstało w konwencji klasycznego opracowania historycznego. Rozdział ósmy jest krytyczną, bardzo subiektywną oceną wydarzeń, które miały miejsce po przemianach ustrojowych 1989 r.

„Wadowice. Moje miasto – historia inna niż wszystkie...” – myślę, że ten tytuł wyjaśnia już prawie wszystko..., bo to i historia Wadowic, mojego przecież miasta, a zarazem historia inna niż wszystkie dotychczas wydane.

(Ze Wstępu)

- 25. Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Marcina Wadowity w Wadowicach, red. H. Odrozek, ZSO, Wadowice 2003, 23 s., fot.
oprawa miękka, 22 cm**

Przygotowany pod redakcją Henryka Odrozka folder zawiera zarys dziejów najstarszego wadowickiego gimnazjum, opis poszczególnych grup przedmiotowych

---

¹⁰ Edward Wyroba (1956–2019), wadowiczanie, regionalista, polityk, dziennikarz, wydawca i bloger, kolekcjoner antyków. Był redaktorem naczelnym założonego w latach 90. pisma „Nad Skawą”, na łamach którego ukazywały się artykuły publicystyczne, opowiadania i eseje historyczne. Pasjonat historii Wadowic i regionu, długoletni działacz Towarzystwa Miłośników Ziemi Wadowickiej. Jako polityk był związany z lewicą. W 1998 r. został wybrany z list SLD do Rady Powiatu, pełnił funkcję kierownika biura poselskiego posłanki SLD Haliny Talagi, a w 2013 r. był krótko rzecznikiem prasowym partii Racja Polskiej Lewicy. Krytyczne komentarze na temat lokalnej władzy i bieżących wydarzeń politycznych publikował na łamach bloga wadowita24.pl, gdzie ukazywały się także ciekawostki historyczne i teksty poświęcone lokalnym artystom.

i zajęć pozalekcyjnych, sportu, a także wymiany międzynarodowej i działalności dziennikarskiej uczniów na łamach wydawanego przez szkołę pisma „Peryskop”. Tekst jest tłumaczony na języki: angielski, francuski i niemiecki.

Wiele lat temu mądre i dalekowzroczne władze miejskie doprowadziły do założenia w Wadowicach szkoły średniej i wyposażyły ją w budynek, sprzęty oraz pomoce naukowe.

Wielki wysiłek naszych poprzedników opłacił się stokrotnie. Szkoła cieszyła się znacznym zainteresowaniem młodzieży, rodziców i pracuje nieprzerwanie do chwili obecnej z jedną tylko przerwą przypadającą na lata II wojny światowej. O wysokim poziomie pracy placówki świadczy znakomity poczet absolwentów z najbardziej znanym Karolem Wojtyłą – Janem Pawłem II na czele. [- -]

Usiłujemy sprostać oczekiwaniom, traktując poważnie i odpowiedzialnie naszą pracę. Staramy się przekazać treści aktualne i zgodne ze współczesnym stanem wiedzy. Zachęcamy uczniów do stawiania pytań i samodzielnego poszukiwania odpowiedzi.

(Z Wprowadzenia Tadeusza Szczepańskiego, dyrektora ZSO)